

A „KELET” előfizetési díja:

Vidékre postán vagy helyben házhoz hordva	
Egész évre	16 frt.
Félévre	8 „
Negyedévre	4 „
Egy óra helyben	1 frt 50 kr.
Egyes szám ára 7 kr.	

Megjelenik a „Kelet” mindennap, az ünnepeket követő napok kivételével.

Szerkesztői szállítás:

Főtér 4-ik szám háta a lap szellemi részét illető közlemények czimzandók.

POLITIKAI ES KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

AZ ÉRTÉKES CÍKKEK DÍJAZTATNAK.
Kéziratok nem adatnak vissza.

Hirdetési díjak

Hatszor használt gármond sor vagy annak tere 6 kr.
Bélyegdí minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyaloribb hirdetéseknek külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fölvesznek:

Bécsben: Oppelk Alajos Stadt Stubenbastei Nr. 2. (Eckhaus den Wollzeile 36.) Haasensteine et Vogler (Wallischgasse 10.) Rud. Moisse Publicistische Bureau Budapest. Haasensteine et Vogler hirdetés közv. irodája. Weisz Ádám hirdetések felvételi irod. Bécsben Wollzeile 18. és Budapest szervitátor 5. sz.

Nyilvántartás

gármond sora után 25 kr. fizetendő.

Kiadó-hivatal:

Stein János könyvkereskedése, hová az előfizetések és hirdetések küldendők.

A határszéli mozgalom.

(?) Székely testvéreink józanságáról táplált jó véleményünkben, melynek a közelebbi alkalommal kifejezést adánk, úgy látszik eszkalatkozni: a fegyver-lefogalások csakugyan a székelyek invasio-tervére állottak kapcsolatban. Maig is abban a hitben vagyunk ugyan, hogy maga a nép jó távol állott a rövidlítő tervezetektől s a híresztelt betörőlegio nem 5000, de 50 főből is alig fogott volna állani — de még is kénytelenek vagyunk elismerni, hogy a kormányi intézkedések terjedelme, az összevont katonaság, a több rendbeli elfogatások tényei csak is két forrásra redukálhatók: vagy kifelé intézett demonstráció az egész, vagy csakugyan egy törvény-ellenes vállalat csirájában való elfojtása. Az előbbi feltétele magától eleve, csak is az utóbbi megfajtás marad számunkra, az úgy hivatalos szövődéseibe teljesen beavatlanak számára, fön.

Hogy e váratlanul jött meglepetés sokféle feltétele adott alkalmat, hogy angol kormányi bujtogatásra, lengyel forradalmi mozgalmakra történt következtetés: ez izgalmas napokban ki csodálkozhatnék azon? De, hogy a „Pesti Napló” egész komolyan a bécsi cs. és k. arzenalra vezeti a fegyverszállítványok forrását — s épen Montenegróval kombinációban — vissza: ez már magánál az invasio tervénél is több gondolkozásra szolgáltathat anyagot . . .

Mi részünkről, ugyanis, az invasio terét oly észnélkülnek tartjuk s tartottuk kezdetül fogva, hogy bár helyesüljék a kormány rugalmas intézkedéseit, de elhibázott tulbuzgalmak tartanak, ha a megfontolatlan szelvedíség — a la III. Napoleon — az Orsini bombás összeesküvés bélége titlenek s az egész „mozgalom”-nak több jelentőség tulajdoníthatnék, mint a mennyi megilleti.

De nem jól mondjuk: e mozgalmak jelentősége nagyon is megvan, csak hogy nem bel-, hanem külpolitikai irányban, s ha külügyi hivatalunk tud a tényekből olvasni és okolni: a székelyföldi eseményekből untig megtanulhatja, hogy a magyar nemzet török-barát, jobban mondva: muszka-ellenes érzelmei nem lobogtak el a világitás gyertyáival és fákláival, hanem ugyancsak intenzív parázsként égnek mindenfelé. A mi Budapestén még csak „éljen” és halálfiók zászló formájában fejező ki magát, az Kézdi-Vásárhelyen már fegyvert fogat a megfontolatlanokkal. . .

Es ezt a kedély-forrongást, mely monarchiánk úgy vélt muszka szövetsége által mind inkább fokozódik, nem lehet policiaalis intézkedésekkel elnyomni — ezt csak a nemzet közvéleményével megegyező külpolitika nyílt és határozott intézkedéseivel lehet lecsillapítani.

Hogy mily hangulat uralkodik a székelyek közt, arról eléggé tanusodik alább közlött kézdi-vásárhelyi tudósításunk, mely az elfogatásokról, katonaságokról, katonaságokról szól. Készen állunk a változtatásokra, hogy betűt is a levél szenvedélyes hangján, melyet bár nem helyeselhetünk, de mely fokmérőjeül szolgálhat annak, hogy még a higgadtabbak s már társadalmi állásuknál fogva is conservativismus felé hajló egyének is hogyan gondolkoznak e mozgalmakról.

A kormány sokat tehet e hangulat nyilvánulásának elhallgattatására. Így az éj-jel két táviratot vettünk, melyben szebeni és kézdivásárhelyi tudósítók értesítenek, hogy távirati úton nem küldhetnek lapunknak e mozgalomra vonatkozó közleményeket. De ez eljárás még inkább elmérgesíti, hogy sem lecsillapítaná a forrongó kedélyeket s az alkotmányos magyar kormánynak ez nem állhat érdekében, midőn kezében az eszköz, hogy a józan közvéleménynek a külpolitikai egészséges actio általi kielégítése nyomán gyökereiben megsemmisítsen minden törvény-ellenes mozgalmat, melyet senki értelmes ember nem helyeslehet ugyan, de melyet minden gondolkodó, ki a népek érzelmeit ismeri, megért . . .

De elég legyen ennyi az elméleti kombinatiókból. Egyebekben utalunk saját eredeti tudósításainkra és a többi lapok közleményeire, melyeket a következőkben állítunk össze.

Kézdi-Vásárhely, sept. 30. 1877.

Borus lélekkel, fájó érzések között írom e sorokat; mert Háromszéken és Csikban úgy állunk, mintha ostromállapotban volnánk.

Nem tudjuk az órát, melyben zsendárok veszik körül házunkat s az ügyész rendeletére be-kísérnek a már is tulterhelt tőrőnkbe. Eddig már elfogták Horváth Ignác, Balázs Lajos, Nagy Elek, Vitély György s még Szűcs Sándor búcsúját, s ki tudná megmondani, hányan és kik vannak elfogva, mert hasznalt tudakozdunk utánna, senki meg nem mondja, épen úgy, mintha a legszigorabb ostrom-állapot volna.

Itt járt a zsendár parancsnok, most itt van a főügyész-helyettes. 29-én Brassból érkezett egy zászlóalj katonaság, s az egyes polgári házakhoz szállásokat adott. Tehát az ostromállapot nyomorúságait már is kell éreznie a szegény népnek. És mindez miért? ki tudná megmondani? Azért, hogy 27-én Brassóban 17 láda fegyvert, löport és sapkát foglaltak le. Hát nem vitték-e eddig is a monarchiából torpedókat, élelmiszert, sőt a bécsi kiállítás vas házzal, a hadakozó felek egyikének. Ezek nem jelentettek fenség-sértést, s e fegyverszállítvány s az ott talált török sapkák konstátálják-e a fenség-sértést, mely czímen fogatja az ügyész egymásra a békés polgárokat, kiknek tetejét állt, vadász fegyver kezében, s magyarázatokat adva a hölgyeknek: „Ha erre felé találunk jöni, pik! pakk! . . . ha meg arról, pik! pakk! pukk!

S ehez még a sok harcias kinézetű ember minden utcaszeglén, kik megállítják az arra menőt, hogy titokteljesen elmondják: „A kávéház bővebbetellen” vagy „a piacztér merőben el van keitve.” Valóban volt mi gondolkodóba ejtse az előnyomuló barbar ellenséget.

VI.

A szabad csapat.

E készülékekkel egyidejűleg a szabad csapat tagjai is szilaj hűvvel kezdtek szervezkedni.

„Testvér a halálban” „narbonne-i sakál” „Rhône harcosok” s ehez hasonló elnevezésekkel lehet hallani; a legkülönbözőbb alakok, különböző színekkel díszelve, jelentek meg a helyszínen, úgy merülve fel, mintzab földön szévedező centaurok.

Egynek táska oldalán, más kakastollal kaplájában, oriasí főveggel, vagy széles övvel derekán! . . . Hogy annál rémesebb kinézéssel bírjanak, valamennyiük sürt szakált és bajszot növesztett, úgy hogy jártokban, keltükben egymást is alig ismerték fel. Távolról nézve, az abruzzai havasoktól ide tévedt rablóknak nézhetett volna őket, égbe meredő hajusszal, lángoló szemekkel, ellátva karddal, puskával, türel, s ha közelebb értél, akkor vetted észre, hogy nem más, mint Pogonladi adószedő. Más izben magával Robinson Crusóval találkoztál a lépcsőkön, hegyes kaplájában, ezethal fogából készült kardjával, egy-

ez alkotmányos élet személy- és vagyonbiztonságot ígért. Mi ez? honnan veszi eredetét? Mi lesz a vége? ki tudná megmondani? Ha tán voltak is lelkes hazafiak, kik a testvér török nemzet iránti meleg részvételt, mint önkéntesek, tetteg akarták bebizonyítani, hát ez lehet-e a törvények értelmében fenség-sértés? A múlt évben az országban s annak fővárosán százanként barangolt a veres keresztes muszka vitéz fegyveresen Szerbiába, s az nem volt fenség-sértés, az szabadon mehetett gyilkolni, rabolni, egy ártatlan testvér nemzet megtámadására, de a magyar nemzet, ha ezt akarja tenni, muszka-szövetség iránti tekintetből menjen börtönbe fenség-sértés miatt? Lehet-e e büntényt megállapítani törvényeink alapján? Van-e független bíró, ki ezért kimondja? Nem hiszük, nem hihetjük, ha csak a Gambetta felett ítélt törvényszék bírói nálunk is fel nem találhatók, kik a függetlenséget csak lefelé értik, felfelé pedig, a mit parancsolnak azt teszik.

A mint értesültem, a czél az volt, hogy néhány száz székely ifju bemenjen a szomszéd Romániába s a Szilisztrianál álljék török sereghez csatlakozzék. Ez tán nem bűn sem király, sem ország törvénye ellen; minthogy az ahír szűnyarra kell, hogy e mozgalom forradalmi törekvése lenne a fennálló kormány ellen, azt soha el nem biheti senki, mert a népnél ilyenmő mozgalom semmi érdeklődést nem mutat, sőt határozottan állítom, ha lennének oly eszélytelen polgárai hazánk, kik ilyen akarnának megkísérteni, a nép józan értelmén hajótörést szenvedne kísérletük. Mert az igaz, hogy a nép terhe nagy s az adófelügyelő rendeletük következtében nyúzzák, vonják az adórt, s nem egyszer ugyanazon adókat kétszer-háromszor exequálják rajta, de azért túrelmét, a kormány alattas közegeinek visszaélése miatt, el nem veszté, sőt nemzeti kormányunktól várja hazánk és nemzetünk felvirulását, s azért távol van gondolatától is a forradalmi törekvés. Azért hisszük, hogy az ostromállapotra készülő apparatus, bárhonét jött, élsietett dolog volt, s a mi eddig történt, azt ép úgy elvégezték volna a zsendárok és honvédek, a nélkül, hogy szükség lett volna egy zászlóalj katonaságot hozatni a nép nyakára. Azt hiszem, ki fog derülni, hogy a hegy eget szel, s akkor mindenki át fogja látni, kár volt „autant de bruit pour un omelette”.

A dolgok további fejlődéséről később bővebben.

Nagy-Szeben, 1877. oct. 2.

Legbiztosabb forrásból tudósíthatom a szerkesztő urat arról, hogy Sende Béla honvédelmi miniszternek az útja a székely mozgalmi ügygyel szoros összefüggésben állott. October 1-én d. e. 11 órakor érkezett ide, a midőn Managesius honvédezedes kíséretében, azonnai br. R. altábornagyot felkereste.

E napon a táviradón oly nagy volt a forgalom, hogy privát sürgönyömet az nap nem akaráván továbbíttatni, nem is sürgönyözhettem. A

egy puskával mindkét vállán; s ha jól megnézed, a puskamives Costecalde-ra ismertél benne, ki ékezni tért haza örölmásáról. Az ördögben is a vége a lett, hogy a tarasconiak, mentől vadabb, féltelmetesebb kinézést igyekezvén adni maguknak, egymást kezdték elnémitani, csakhamar senki sem mert kilépni kapuján.

VII.

Erdel nyulak, házi nyulak.

A nemzetőrök szervezéséről szóló bordeaux-i rendelet véget vetett e tarthatatlan helyzetnek.

A „hármastanács” hatalmas fuvallatára prrr! egyszerre szótrepent valamennyi kakastoll, s a tarasconi szabad lövészek — „sakálók” „harcosok” a többiek — tisztességesen fegyvereztet zászlóaljja alakultak, a derék Bravida ezredes — hajdani ruha kiosztó bizottsági százados — parancsnoksága alatt. Itt újabb bonyodalnak álltak elő. Mint tudjuk a Bordeaux-ban kelt rendelet két osztályra különíté el a nemzetőrséget: mozgó nemzetőrség, tartalék nemzetőrség; „erdei nyulak, házi nyulak” jegyzé meg elmésen Pogonladi adószedő. Mindjárt az alakulás kezdetén a mozgó nemzetőrségnek jutott természetesen a szebb rész. A vitéz Bravida ezredes minden reggel kivitte őket a nagy tőrré, elvégezni tüzelési gyakorlatokat — ez a lövészek iskolája. Le a földre! Fel a földre! s mit tudom én mi mindent.

E kis háborúskodások naponta sok nézőket vontak a piacra. Tarascon szépei közül egy sem hiányzott itt és még Beaucaineből is jöttek át a hidon hölgyek, hogy megbámulják „nyulainkat.” Ez idő alatt

távirad-hivatal a hivatalos sürgönyökkel egész nap el volt foglalva. A Strélitz ezred még 3 órakor nem is álmodott arról, hogy másnap — a mint az esti parancsban kijött — egy zászlóalj Sós őrnagy vezénylete alatt Csik-Szeredába fog menni; a hová ma délelőtt 11 órakor egész külön e czélra indított vonattal, katonaságok kísérete mellett, el is indultak. Az egész Székelyföld nagyszámu huszárság és gyalogsággal lesz két nap alatt elárasztva. A katonaság innen Szendéhez idejött távirat következtében indult el. Az itteni vasúti állomásfőnök hétfőn este Ringelsheim altábornagy rendeletére felhivatott.

S

A „P. N.” írja.

A terv az volt, berontani Moldvába s a vasúti hidakat felrobbantani. E végből a Székelyföldön, névszerint Háromszék, Udvarhely és Csikmegyékben bizottságok alakultak, melyekben az intelligencia köréből tekintélyes és politikai szereppel bírt emberek is vettek részt nem épen nagy számmal, mert a mozgalomnak a fegyverek megérkezése után rögtönözve a nép felfegyverzése és elindulása által kellett volna megtörténni. Mindazonáltal bizonyos toborzás folyt, s vállalkozók akadnak, úgy, hogy az előkészületek meglehetősen előhaladt stadiumban voltak.

A székely bizottságokkal összeköttetésben állottak némelyek a fővárosból; tekintélyesebb nevek ép úgy, mint olyanok, kiknek nincs veszteni valójuk, mint ez ilyen vállalatnál szokásos. A budapestieknek nexusa volt Bécsben és a külföldön, kivált a lengyel emigratio tagjaival.

A pénz Angliából jött.

A fegyvereket Bécsben vásárolták a cs. kir. arzenálban. Ez így történt. Az expedicio agense a cs. kir. közös katonai hivatalhoz fordult azon bizalmas kéressel, hogy Montenegró számára adjon el neki a katonai kincstár olcsón, nem használt fegyvereket. Montenegrónak hogyne adna a semleges osztrák-magyar kormány katonai dugárut, s így történt, hogy több ezer Wänezelfegyvert, mindeniket készáraz tölténnyel együtt, darabját öt forinttal átengedte az arzenál. A töltény maga többé került neki. Hogy gyanu ne ébresztessék, a fegyverek Bécsből Eszékre dirigitáltak, minthey hogy onnét csempésztessenek át a török határon, de Eszékéről az alföldi vasúton Erdélybe küldettek. Az nem igaz, hogy a fegyverek Martiny-puskák volnának.

Az áruslást egy lengyel követte el Grácban, ki a dolgot minden részleteivel együtt pénzért eladta az orosz követésnek. Ugyanakkor Oláhországban is megtörtént a feljelentés, kijálat, még nem tudjuk. Bizonyos, hogy a magyarok közt — bátor sokan tudták a dolgot — árusló nem akadt.

A kormány, mely nem kis zavarban lehet a miatt, hogy sok kiváló ember van compromittálva, kiknek elfogatása igen odiosus volna, még sem késelt a vizsgálatot a helyszínen azonnai megindítani. Háromszéken az új főispánt Pócsa urat bizta meg a királyi biztosi teendőikkel, Udvarhely

a szegény tartalékosok szépen ültek otthon, s zövényen legfőbb városi szolgálatot tettek, őrizték rendre a museum-ot, hol egyéb nevezetesség nem volt, egy nagy kitömött gyíknál s két solymnál még a jó René király idejéből. Elképzelhető, hogy Beaucaine hölgyei ily csekélységért nem sétáltak arra felé . . .

Azonban még is három hétig folyton tartó lövészi gyakorlat után, midőn látták az emberek, hogy a mozgó nemzetőrség toppt nem mozdul tovább a piaci nagy térről, a lelkesedés kezdett kissé lanyhulni.

A derék Bravida tábornok kiálthatta már nyulainak: „Le a földre! Fel a földre!” senki arra felé sem ment. Nem sokára e kis hadakozások képezék a város fő beszéd tárgyát; nevettek felettük. És pedig a jó isten tudja, hogy nem az ők hibájuk volt, e szerencsétlen nyulak nem tehettek róla, ha nem vitték őket semmi felé. Dühök is voltak ezért. Egy napon még a szolgálatot is megtagadták, nem akartak gyakorlatra menni.

Semmi ceremonia többé! kiáltozták hazafias felhevülésekben; mi mozgásra vagyunk szervezkedve; mozgassanak tehát!

Menni fogtok fiain, vagy ne legyen Bravida a nevem! válaszolt nekik a vitéz tábornok; s pöfföve a haragtól, sietett felvilágosítást kérni a városi tanácsotól. A tanácsnázál azt felelték, hogy nincs semmi rendeletük, ez a kerületi parancsnokság dolga.

— Monjünk hát a kerületi parancsnoksághoz — határozta magában Bravida; s külön kocsin indult el azonnai Marseille-be, felkeresni a

és Csik megyékbe pedig a két Küküllőmegye főispánját gr. Bethlen Gábor mentesítette királyi biztosul. A törvényszéki eljárás végett Sebestyén kir. ügyész delegáltatott a helyszínére.

Tartózkodunk neveket megnevezni, noha azok a kormány előtt aligha nem ismeretesek, mert színt is kerülni akarjuk a denunciatiónak, óhajdunk, hogy a kormány ne kerítsen a dolognak nagy feneket, mivel a politikai perek és actiók s a börtönök és amnestiák idejét, mint a Bach-korszak alatt volt, megújítani Magyarországon, nem lehet czélja Tisza Kálmának.

Az „Ellenőr” írja:

Az erdélyi eseményeket az illető hatóság nem kicsinyelheti, de óvakodni kell attól is, hogy azokat tulhajtsa. Valamint egyrészt a mulasztás az állam érdekei iránti bűn volna: mert egy ország sem engedheti magát semlegességi elhatározott állásából egyesek könnyelműsége vagy némelek üzlete által kizavartatni, úgy más részről a tulbuzgóságnak rossz és veszélyes következményei szoktak lenni. A földolog az, hogy a kormány nyomára jöjjen annak, kik voltak hajlandók az ország fiatalságát e könnyelmű vállalkozásba belevenni. Ezeket előrebocsátván, értesülünk szerint a székelyföldön most számos elfogatások történnének, és nemcsak Háromszéken, hanem Csikszékben is, s ez utóbbi helyről ma reggel érkezett levélünk tudósít jelesen arról, hogy a kézdivásárhelyi kir. ügyészség megkeresése folytán szept. 28-án Csik-Szeredán elfogták Balázs Lajos, azon megyéből igen tekintélyes földbirtokost.

A „Közvélemény”-nek távirját:

Sepsi-Szt.-György, okt. 1. Több vasúti állomáson nagymennyiségű fegyver és töltény más szerelvényekkel együtt lefoglaltatott. Kézdivásárhely volt a főhely és központ. Bizonyosan az ojtózi szoros lett volna az operatio helye. A mozgalom nagyobb mérvű, mint a hogy tudtuk. Befogatások történtek s még mindig tartanak; többek közt befogattak alezredes Horváth Ignác, volt orsz. képviselő Bartha Miklós. Az egész Székelyföldön foly a nyomozat. Marosvásárhelyről itt van a kir. főügyész. Brassóból közös hadseregbeli katonaság jött ide Sepsi-Szt.-Györgyre és Vásárhelyre egy zászlóalj ment.

Nagyszomben, okt. 1. Wächter főispán Budapestről kapott parancs folytán elrendelte, hogy a székesbani állomáson minden szállítmány hivatalosan megvizsgáltassék.

Brassó, okt. 1. A keleti vasút összes vonalain minden szállítmány, mely Bécsből érkezik, megvizsgáltatik s addig a czimzeteknek nem adatik ki.

Klapka nyilatkozata.

Klapka tőbnyek sept. 30-ról kelt levélben az „Ellenőr” azon híreiről, hogy Törökország javára magyar legió alakult, következőleg nyilatkozik:

Az említett vállalatról semmi tudomásom se volt. Ha barátaim, mikor közelebb Magyarorszá-

parancsnokot, a mi nem épen a legkönnyebb dolgok közé tartozott ez idő szerint, tekintve azt, hogy rendesen öt-hat egyén mondia ott magát parancsnoknak és senki meg nem tudta volna mondani, hogy melyik az igazi.

A sors különös kegyelménél fogva, Bravida reabukant s teljes számu gyűlés előtt adhatta elő legénysége óhaját, s egy hajdani ruhakiosztó százados fölénnyel védte érdekeit.

Mindjárt beszéde kezdetén szavába vágott a kerületi főnök:

— Bocsnat tábornok ur . . . Hogy eshetik az, hogy öntől harczerakelést követelnek katonái s tölem meg azt kéri, hogy csak maradjasanak otthon . . . kérem olvassa ezt.

S mosolyogva nyújtott át Bravidának egy érzékeny hangon írt kérelmet, melyet két „mezei nyul” — azok kik leghevesebben sürgették az indulást — intéztek az előjárásához, orvosi, papi, jegyzői bizonyítványt csatolván kérelmükhöz, melyekben ki lett mutatva, hogy egészségi szempontból nem maradhatnak meg helyükön s kéri a „házi-nyulakhoz” való áthelyezéseket.

Több mint háromszáz ehez hasonló kérelem van kezeim között, folytatta még mindig mosolyogva a kerületi főnök.

Most már értheti tábornok ur, miért nem sietünk megindítani embereit. Szerencsétlenségre már is igen sok olyat küldtek el, kik jobb szerettek volna maradni. Olyakra nincs többé szükség . . . Ezekután isten oltalmazza a kőztársaságot s üdvözölje nevemben vitéz nyulait.

(Folyt. köv.)

A „KELET” TÁRCZÁJA.

KARCOZOLATOK

a közelmúltból.

Daudet Alfou-tól.

(Folytatás.)

V.

Az otthon megrövése.

Azonban a barbarok mind több tért nyertek délen. Dijon meghódított, Lyon fenyegetve, már már a Rhon partjainak illatos füve kezdte nagy téli nyitásra ingerelni az ulánusok paripáit.

— Készüljünk az önvédelemre! hangzott Tarascon falai között, s mindenki munkához látott.

Egy perc alatt be lett törve minden ház ablaka, az utcák eltorlaszolva, a kapuk bezárva. Minden egyes lakás külön kis erősséget képezett.

Costecalde fegyverkovács háza előtt legálább is két méter hosszú árok volt ásva, felvonó hiddal ellátva, őrm volt nézni. A kávéház előtt oly nagy mérvben folytát a védelmi munkálatok, hogy az emberek csoportonként mentek kíváncsian nézni. Bompard ur, a bős, a lépcsőzet

ban jártam, erről szoltak volna, én bizonyára lebeszéltem volna őket minden ilyen kísérletről, mely a jelen körülmények közt csak hazám békéjét veszélyeztetheti, anélkül, hogy Törökországnak valamit használna.

Miután Törökország nem huzhat hasznát Magyarországnak anyagi erőiből, élveznie kell legalább erkölcsi támogatását az összes magyar nemzetnek.

Komoly, czél nélküli zendülések szervezésének természetes következménye csak az volna, hogy sorainkban szakadás állna be, holott ezeknek szorosabban kell zárkózniuk, mint valaha.

Ha az osztrák-magyar monarchiának, de kivált Magyarországnak missziója és jövője a keleti események által fenyegetettnek, akkor minden erejét az igazságnak kell szentelnie, melyet úgy hiszem minden honfiam megért.

Az idézett táviratban tartalmazott hír e szerint csak koholt lehet, vagy néhány entusiastának vagy politikai ujoncznak álmaira vonatkoznak.

A pápaválasztásra vonatkozólag írja a „Lloyd“, hogy minden valószínűség szerint Ausztria-Magyarország részéről is megtették a szükséges intézkedéseket, hogy a pápaválasztás ne legyen egyszerű vitatárgy a jezsuiták s tulbuzgók között. Az előkészületek megtörténtek, hogy a pápa halála esetére a conclave 48 óra alatt elkezdüljön. A külföldi bibornokok táviratilag értesítettek a beteg pápa állapotáról, hogy még halála előtt Rómába mehessenek. — Pius utódjául előbb Bőcsben s Párisban a nápolyi érseket, Riario Sforza bibornokot, mint mérsékelt érzelűt egyént pártolják, de épen ezen pártolás következtében a főpap ma már elvesztette reményét e helyre. A jezsuiták megengedik, hogy a pápa olasz nemzetiségű legyen, de érület tekintetében nem akarnak engedményt tenni. Panebianco tulzó ultramontán bibornoknak van még mindedig a legtöbb reménye.

A magyar aranyjáradék kibocsátásáról ezt írja a berlini tőzsdalap. Számos, ma vett értéslésből azt látjuk, hogy bizvást lehet következtetni, miszerint a magyar aranyjáradék kibocsátása igen közel van. Azon tőzsdék dispoziációjából, melyeknek közreműködésére számítás történt, azt tanusítják, hogy az időpont igen kedvezőleg lett megválasztva, úgy, hogy fel lehet tenni, miszerint ezen pénzügyi művelet iránt mindenütt nagy érdeklődést fognak tanusítani.

A pénzügyi bizottság tegnapi üléseben tárgyalás alá vette a czukoradó-törvényjavaslatot. Széll miniszter előadja, hogy az a javaslatához általa beterjesztett módosítás definitív czukoradó törvény megalkotását czélozza az általános rendszer megtartása mellett azon korrekciókkal, melyek megállapítják a czukoradó jövedelem minimuma. — Wahrmann elfogadja általánosságban a javaslatot. — Lukács nem fogadja el a javaslatot, mely Ausztriára vonatkozó rendelkezéseket is foglal magában, melynek hatálya a vámszerződésen is tulterjed, s a mely a czukoradó-jövedelemből is közös ügyet csinál. Kerkapoly elfogadja a általánosságban. — Helfy nem fogadja el a javaslatot, s indítványozza annak függőben hagyását addig, míg a ház a vámszerződés kérdése fölött nem döntött. — Hegedűs szerint a javaslat nem teszi közzéssé a czukoradó-jövedelmet, csak közös korrektívumot alkalmaz. Elfogadja a javaslatot, bár a magyar czukorgyártás hátránya nincsenek benne orvosolva. — Gróf Zichy N. nem fogadja el a javaslatot, mely a magyar czukoripar fejlődését merőben kizárja. — Pulszky elfogadja a javaslatot, bár ismeri a belőle származó hátrányokat, de kompenzációt lát bennük a többi kiegyezési törvényekért. Somsich kérdéseire Széll miniszter előadja, hogy a czukorgyártásnál észlelhető fluktuálás miatt nem lehet előre állandó termelési fokot megállapítani, s ezért kellett a kincstár érdekében bizonyos adóminimumot felvenni. A törvény nem teszi a czukoradót közzéssé, s az, hogy Ausztriában megadózottak czukrot fogyasztnak, nem a javaslatnak, hanem a vámközösségnek kifolyása. Igazságos osztályozást a czukorgyártásnál szülő alig tart képzelhetőnek. A javaslat kompromissum a kincstár s az érdekeltek közt, s egyedül teszi lehetségessé az általános rendszer fenntartását. A bizottság a tvjavaslatot általánosságban elfogadván, az ülés véget ért.

A háboru.

A szerb hadi actiót mind valószínűbbnek tünetik föl a keletről jövő tudósítások. Az egyik verzió szerint a szerbek már ki is találtak az ürügyet, mely alatt a portának meg akarják izenni a háborút. Az ürügy ugyanaz volna, mely alatt tavaly a háboruba rohantak. Követelik ugyan a portától, hogy távolítsa el a szerb határok mellől a török csapatokat, mit ha tenni vonakodnak, a mi igen természetes és bizonyos: Milán ismét szerencsét fog próbálni.

A porta hir szerint azzal fog válaszolni a szerb hadizetetre, hogy elcsapja Milánt a trónról és Karagyorgyevicsot illeti be fejedeleme Szarbiába.

Bosnyákországban folynak már a csatározások a fölkelők és a török csapatok között.

Kalendrovác és Dolnyczikok faluknál szétverettek az insurgensek s Rade Csuresiga fölkelő vezér is elesett. Más körletekben meg tűzhelyeikhez térnek vissza a lázadók. A bosnaszerályi török hivatalos lap egy fölívást tesz közzé, melyben figyelmezteti a keresztényeket, hogy ne hajtsanak Oroszország igazgatására, mert az orosz hatalom mindig cserben hagyta és elárulta a fölkelő rájákat. Mohamedánok és keresztények immár egyenjogúak s a török birodalomban elég hely van, hogy minden nép, vallás és nemzetiség különbség nélkül, egymás mellett békésen megférhessen.

Pétervárról írják a „Nordd. Allg. Ztg.“nak: A Plevna körüli véres harcok s egyáltalában a sikertelen keleti háború nagy mértékben felizgatják itt a kedélyeket. Azok, kik a viszonyok pontos ismerete nélkül a háborút sürgették, lassankint igen elesdöcsödtek. A közvélemény leginkább őket okolja a hozott nagy áldozatokért. Első sorban Ignatieff tábornoknak tesznek szemrehányást, hogy Törökország ellenállási képességét nem méltatta eléggé, s könnyelmű tanácsokat osztogatott. A moszkvai igaztók: Akszakoff, Ilvazsky stb., kik igen merészen jóslgatták, hogy Miklós nagyherceg szeptemberben a császári sást a Galata kapujára fogja feltűzni, nagyon elveszték népszerűségüket, s most már egészen elnémultak. Hogy azonban kormányellenes tüntetések történnének, azt a muszka levelező tagadja. Megczafolni igyekszik azt az állítást is, hogy Oroszország pénzügyi viszonyai rossz lábon állanak. Készpénz egyáltalán nem hiányzik; a kamatfizetésekről a pénzügyminiszter már előre gondoskodott. Minden héten egy millió ujonnan vert ezüst rubel megy a dunai hadsereghez, hol a fizetések a legnagyobb pontossággal teljesítettek.

Az állandó dunai hid.

A tervezett állandó dunai hidról orosz lapok azt írják, hogy annak egy része 8 orosz és 2 külföldi gyárban már megrendeltetett. A költség 1 m. 800,000 rubelre van előirányozva. A tervet Paucker mérnökari alezredes dolgozta ki, Struve hidépítő mérnök közreműködése mellett.

Az epirusi török csapat.

Az eddig Epirusban állott 15 zászlóalj török csapatból hetet ismét Thessáliába és pedig Triaklába küldenek, mivel a kormány az Epirusban és Thessáliában szétszórva álló csapatokból az előbbi tartományban egy hadra kész sereget, az utóbbiban pedig csak figyelő hadtestet akar fölláttatni. A Thessáliában eddig összesont csapatok száma 12 ezer főnyi rendes gyalogság, 3000 lovas és 6000 rendetlen csapat. Janiába folyton szállítják a várágúkat s általában a helyet a törökök nagyon megerősítik.

Az oroszok élihetetlenségei.

A mai londoni lapok híreit a következőkben távirják meg a „N. fr. Pr.“-nek: Az utóbbi napok alatt hű és es minden fontosabb hadművelet megakadályozott a Balkánban és Bolgárországban. Az idő azonban már javulni kezd. Az a körülmény, hogy Miklós nagyherceg állítólag mellbajba esett és a czárevics állítólag a testőrség parancsnokává nevezetett ki, arra mutathat, hogy e két parancsnokságban legközelebb változás fog beállni. Az oroszok néha moszarakból is lövik Plevnát, különben pedig henyéve töltik az időt, az oláhok azonban szorgalmasan kapálnak, s vájják az árkt a második griviczai erdő ellen. Ha az oroszok szintén hozzá látnának a dologhoz, írja a „Daily News“ levelezője, Plevnát 2 hét alatt elfoglalhatnák; de az oroszok minden terv és fej nélkül vannak, várják az erősítéseket, melyek azonban igen lassan jönnek, s az utóbbi két hónap veszteségei által támadt hézagot még sem fogják egészen betölteni. Ily pompás hadsereg, ily élihetetlen állapotban példátlan a világtörténelem előtt. A törökök pedig egyáltalán nem tesznek semmit az oláhok futó árka ellen, hanem valószínűleg aknát ásnak a redoute alá, hogy szükség esetén légbe röpítsék.

Plevna élimezése mint most utólag kiderül, főleg az orosz tábornokok dicsőretes hanyagságának köszönhető. Kriloff a 2000 társzeker között csak későn vette észre, s ügyetlen intézkedései miatt, akkor sem birt elfogni egyet sem. Az oláhok ügyesebbek voltak s azóta egy másik szállítmányból elfogtak 80 szekert.

A „Daily Telegraph“ jelenti Bukarestből: Tottleben tábornok véleményes jelentése beterjesztett a nagyherceg elé. A jelentés szerint Plevna ellen igen kiterjedt ostrom műveletek szükségesek. A Plevna előtt álló oroszok közt mindenféle betegség dul.

Mint a „Times“-nak Therapiából jelentik, a török katonák parancsot kaptak, hogy ne lőjenek az orosz tábornokokra, nehogy ezek megöletvén vagy a harcra képtelenné tétetvén, másokkal pótolhatassanak.

A lengyel kérdés.

Az ultramontán „Germania“ hetek óta agít Lengyelország visszaállításának eszméje mellett s azt hangoztatja, hogy Poroszország bocsása ki kezéből lengyel tartományait. A német kormány hivatalos lapja most azt jelenti, hogy a „Germania“ ez eszmék hirdetéseért törvényesen üldöztetni fog. Az inkriminált cikket, melyért a „G.“ ez egyszer érdemetlen üldözést szenved, főbb vonásaiban ezeket mondja: Hazafiatlansággal vádolnak bennünket, hogy a lengyel birodalom visszaállításának hirdetésével hazaárulást követünk el a porosz állam ellen. De hazafiatlanság-e az, ha valaki a hazát egy igazságtalan tett átkától s annak romlásos következményeitől megszabadítani akarja? Valamint az egyénnek a jó lelkiismeret megbecsülhetetlen kincse, szint úgy az államnak a politikai jó lelkiismeret.

A politikai bűnösség tudata sem benn, sem künn nem enged békéhez jutni s az igazságtalan birtok védelmezése újabb és újabb kalandokba dönt. A mit jogtalanság és erőszak szerzett, azt csak ezzel lehet fenntartani. Lengyelország visszaállítása által Poroszország megszabadulna attól, hogy Oroszország gaztettének büntársa legyen. A „G.“ hangsúlyozza, hogy Németországnak szükség van egy védbástyára Oroszország ellen s végül azt a sajátoság tervet fejt ki, hogy mivel a százados különváltság nagy társadalmi és egyéb különbséget okozott Lengyelország egyes részeiben, úgy hogy azokat alig lehetne többé egy államba egyesíteni, azért Lengyelország három részből szövetséges államok alkotassanak s a most porosz kézen levő résznek élöre egy porosz herceg állíttassék.

A „Köln. Ztg.“ lenyomatja a „Germania“ e cikkét, s a maga részéről igen érdekes fejtegetéseket csatol hozzá. Kijelenti mindenekelőtt, hogy Lengyelország visszaállításának eszméjét nem tartja kivihetetlennek, azonban a „Germania“ fejtegetéseivel sok tekintetben nem ért egyet. E sok tekintet azonban arra az egyre vihető vissza, hogy Lengyelország ha helyreállítatik is, a Németország kezén levő lengyel tartományok ne csatoltassanak ahhoz vissza.

A „K. Z.“ így okoskodik: Ha Lengyelország valaha visszaállítatik, az soha sem fog történetni a 1772-ki térkép alapján, a történelmet ilyenképen visszafordítani nem lehet s Lengyelországgá csak azokat a földeket lehet egyesíteni, a hol még valóban lengyel nemzetiségű nép lakik. Porosz-Lengyelország azonban a felosztás előtt is részben német lakossággal volt, sőt mi több hódított följdűk a lengyelekné, így egyáltalán nem követetteti el rajtuk igazságtalanság, midőn ezt hódítás által ujbb elvesztették. Azonkívül e tartományok most már csaknem egészen germanizálva vannak s bizonyára az egész német nemzet karddal védendő meg a földhöz való jogait.

Napoleon herceg, választóbihoz.

Napoleon Jeromo, a „vörös“ herceg a következő körlevelet intézte ajációi választóbihoz, melyből feltűnő módon kír a republikánusokkal való kaczerkodás:

„Páris, szept. 15. 1877.

Kedves honfitársaim! A képviselőház feloszlátása véget vetett a mandatumnak, melyet az önk szavazatai reám ruháztak. Nevelem és hazám iránti kötelességérzetből, továbbá azon meggyőződésből, hogy ellenségeink ellen csak én küzdhetek, szavazataik elé állítom magamat.

A korzikaikhoz fordulok, kik rekonszenvenykel föl fogadtak engem polgárnak, midőn az események mint herceget üldöztek.

A képviselőházban tanusított magatartásommal ismerik önök. A küzdelem a forszadalom és ellenforradalom közt folyt. Nem haboztam; nem habozhatam. Én a republikánusokkal szavaztam. Napoleon, midőn Szt.-Hellen szigetén haldoklott, ezt mondá: „Francziaország ötven év alatt közársaság lesz.“

A kormány diadala a választásoknál a királysági restauráció kísérletére vezetne, melyet Franciaország visszautasít, s melyet önök nem támogathatnak.

Megcsalják önöket, midőn a császárság viszatérőssével kecsegtetik, melynek a hatalmon levő emberek: határozott ellenségei.

E pillanatban csak egy őszintén republikánus kormány képes megvédelmezni a modern társadalom elveit, elégét tenni az általános szavazati jog követelményeinek.

A győzelemre valamennyi jó hazafi egyesülése szükséges. Legyünk nyugodtak a névtelen rágalom ellenében és a hallatlan bántalmakkal szemben. A siker azoké lesz, kik, hogy az eseményeket uralhassák, tudnak uralkodni önmagukon is.

Szabadságunk ősi földje legyen hű saját történelméhez; a korzók, méltóan történelmükhöz, se tétvára ne vezettessék, se ne fölemlítessék megmagukat. Önök demokraták, — védelmezzék meg a fenyegetett demokráciát.

Napoleon Bonaparte (Jeromos.)

Országgyűlés.

A képviselőház oct. 1-ji ülésében elnök: a mult gyűlés jegyzőkönyvének hitelesítése után bemutatja Fehértemplom város kérvényét, melyben a város ősi hatósági jogaihoz való visszahelyezését kéri. Jelenti továbbá az elnök, hogy Tincu Ábrahám Szászvárosának 2-ik választókerületében képviselőnek megválasztatván, megbízó levelét nem adta be a kellő időben, felszólítás után beküldte ugyan a megbízó levelét, de egy román levél kíséretében, melyet az elnök, minthogy az 1868. 44. trvz. szerint az országgyűlés ügykezelése egyedül magyar, elfogadhatónak nem vélt. (Élénk helyeslés). Minthogy továbbá Tincu a levél becsérlése iránt fölcsóllatván, sem a 15 nap eltelté után, sem az országgyűlésnek az elnapolás után ismét megkezdésétől fogva nem választott.

A képviselőház oct. 1-ji ülésében elnök: a mult gyűlés jegyzőkönyvének hitelesítése után bemutatja Fehértemplom város kérvényét, melyben a város ősi hatósági jogaihoz való visszahelyezését kéri. Jelenti továbbá az elnök, hogy Tincu Ábrahám Szászvárosának 2-ik választókerületében képviselőnek megválasztatván, megbízó levelét nem adta be a kellő időben, felszólítás után beküldte ugyan a megbízó levelét, de egy román levél kíséretében, melyet az elnök, minthogy az 1868. 44. trvz. szerint az országgyűlés ügykezelése egyedül magyar, elfogadhatónak nem vélt. (Élénk helyeslés). Minthogy továbbá Tincu a levél becsérlése iránt fölcsóllatván, sem a 15 nap eltelté után, sem az országgyűlésnek az elnapolás után ismét megkezdésétől fogva nem választott.

kéri az elnök, hogy a ház ebben jelentését a mellettekel együtt további eljárás végett az országgyűlési bizottsághoz utasítsa. (Helyeslés). Az elnök végül bemutatja elnöki előterjesztését az országgyűlés kezdetétől fogva beadott és ez ideig függőben levő tárgyakról. Következett a napirend s a mentelmi bizottság jelentése, Miszkodovics József országgyűlési képviselőnek háromrendbeli mentelmi ügyében és Molnár István képviselő mentelmi ügyében. A ház elfogadja a bizottság javaslatát, mely szerint mindkét képviselő mentelmi joga felfüggesztessék.

Ezután tárgyalásra kerül a mentelmi bizottság jelentése, Lukács Béla mentelmi ügyében.

A ház az iratok felolvasása után 56 szavazattal 47 ellenében azt határozza, hogy Lukács Béla mentelmi joga ne fűggesztessék föl.

A jövő ülés szerdán lesz, a midőn a központi bizottság előterjesztendi jelentését a békebírói javaslatról és a pénzügyi bizottság a czukoradóról.

Az ülés 12 órakor ért véget.

A magyar tudományos akadémia.

— II. osztály. —

A magyar tudományos akadémia tegnapi ülése az első ülését a szünidő után. Az utóbbi pár hó alatt beérkezett ügyek elintézésére a második osztály ülése előtt összes ülés tartatott Csenyery Antal elnöke alatt. Fraknói titkár jelenté, hogy az akadémia a szünidő alatt három tagját elveszté: Thierst a nagy francia történetíró, Parlatore Fülöpöt, a flórenczi muzeum igazgatóját és Schirchhuber Móricz piarista papot. A beérkezett egyéb tárgyak közül fölemlítjük a következőket:

Maros-Torda és Szolnok-Doboka megyék új czimereket akarván fölvenni, mielőtt a kormány erre engedélyt adna, a czimereket megküldé az akadémának archaeologiai és heraldikai szempontból való megbírást végett; kiadatik az archaeologiai bizottságnak.

Több külföldi tudományos intézet csereviszonyra szolítá az akadémiát; így a flórenczi nemzeti könyvtár, a közsérgi természettani és gazdasági egyesület stb. A párisi magyar egyesület könyvgyűjteményét folytatomott. Kiadattak a könyvtári bizottságnak.

A titkár bemutatja a szünidő ideje alatt egyes testületek, nyomdák stb. által beküldött könyveket.

Ezután a második osztály ülése kezdődött. Az elnöki székét Horváth Mihály püspök vette át s Jakab Elek level. tag felolvasta ily című értekezését: Tanulmányok Erdély XVIII. századi jogtörténetéből.

Két felolvasást szándékszik — ugymond — tartani, egyiket a Pragmatica Sanctioján Erdélyben miképp történt elfogadásáról s ezzel kapcsolatban a törvényhozási jogok ott a mult század elejétől az 1791—92-ik országgyűlésig mi módon gyakorlásáról? másodikat a székyi határorség felállításakor Madefalván történt vér-esemény benső okairól s rá következőleg Erdélynek nagy fejedelemséggé emeltetéséről. Ma, mint az akadémia első ülése napirendjéhez inkább mért terjedelműt — bár az időrend megfordítva kívánná — az utóbbi tartja meg.

A székyi határorség fölállításánál, kiegészítve gr. Teleky Domokos nemrég megjelent művét, különösen Csik, Gyergyó és Háromszék főkirálybirának, a tisztségnek és székygyűléseknek hivatalos jelentéseit, valamint az érdekeltek székyi alsóbb osztályának a katonai kormányzótól a kir. kormányzékhez és a felséghez intézett jogfölföljti emlékiratait, kérésüket és panaszaikat emelte ki és hangsúlyozta, melyekből kiderült azon ily módon végrehajtott katonaiállásnak törvénytelensége és igazságtalansága, hogy az udvar és kir. kormányzék többször nyilván kihirdette, hogy az intézménynek önkényesen kell létrejönni, a székyi térségbelegyezése mellett s még is másfél éven át a legiszonyabb katonai zaklatásnak, kínzásnak és hallatlan kényszerítésnek volt kitéve, hogy szabadságban megtartatása vagy legalább, ha fegyvert kell viselnie, kiváltságai értelmében adótló menten maradásra iránt a kérés és védelem minden törvényes eszközt fölhasználta s mégis ősi szabadságai mellőzve, mind a fegyverviselésre, mind adófizetésre kényszerített.

Ezt fölolvásó mind eredeti oly adatokból mutatja meg és tárja föl, miket a katonai kormány a mult században ez ügy hivatalos tárgyalásakor kellő figyelemre nem méltatott, többnyire a császárné és királyné elébe jutni sem engedett, és a miket gróf Telekinek ismerni alkalmam nem volt. Ennek következménye volt a madfalvi véres esemény, a mi az erdélyieket rendkívül rossz hangulatba hozta; a minek részben ellensúlyozására állíttattak föl az országzászlósi hivatalok s adótló számára a nagyfejedelemség címe és címere.

Itt felolvásó a czim- és czimeradás történetét tért át; előadta, hogy az látszólag az erdélyiek kedvéért adottot, de valódi célja az volt, hogy Erdélyt Magyarországtól és a Magyar koronától elszakítsa, osztrák örökös tartományyá és a császári korona tagjává tegye. Eredeti adatokból mutatja ki felolvásó, hogy az eszme ma is, történelmi indokai, tárgyalási módja és kivitele mind e szándékokat tanusítják; hogy a czim és

czimeradásról költ fejedelmi diploma bíbás történeli alapon, illetékelen udvari hatóság által állíttatott ki, abban Magyarországnak történeli és a magyar korona felségi joga mellőztetett, rajta magyar koronatanácsos neve nem fordul elő, hanem csak a birodalom legfőbb tanácsosai, a czimerről a kettős kereszt kihagyott, szóval: az oklevél a magyar alkotmányjog szerint közjogi értekel nem bír. Nem is Erdély emelése volt itt a valódi czél — mondja felolvasó — hanem Magyarországnak megrontása. Egy szemképrázat királyság egysége támadtatott meg s mégis országsszerte örvendezést parancsoltak oly tény fölt, a merre az alkotmány igaz barátainak csak könyei lehettek.

A közvélemény ezen félrevezetése és politikai képmutatás — így zárja be felolvasását szavazó — megigazításra és megrovásra méltó. A történetíró nem osztozhatik ama kor kormányzati vezetői által érvényesített téves fölfogás és ténymegbírálás hibájában. E czim- és czimeradáshoz annyi uralkodói vagy inkább kormányi botlás és törvénysértés tapad, hogy kezdeményezői és végrehajtói nem dicsőítést érdemelnek; de elég lesz, ha a nemzet az engesztelődés és feledés fátyolát borítja nevükre és tetteikre. A teljesen végrehajtott Unio amugy is egyszerű oklevél- és czimertani tárggyá tette ezen 1765-ki nagyfejedelemségi egész czim- és czimerkértésdést.

A szakszerű felolvasás tetszéssel fogadtatott. Az ülés 7 óra előtt véget ért.

A bankügyi bizottságnak jelentése.

A képviselőház elő terjesztette Wahrmann Mór előadó.

(Folytatás.)

A dotatióknak szükségessé vált fölemelése csak ismételt fölcsóllalásnak, a kereskedelmi kamarák ismételt felterjesztései és a magyar kormány ismételt közbenjárása után eszközölthetett ki nagy nehezen, és a magyar fölcsóllak dotatiója, mely 1867 végétől 1875 végéig fokozatosan 34 millió 800.000 frtál emelkedett, mindig csak akkor szoríthatott ki, midőn elkerülhetlenséggé már semminemű kétségben sem szenvedett. Ezen eljárás Magyarországot határozottan megkárosította már csak abban is, hogy még a legbiztosabb hitelezők is Bécs közvetítését voltak kénytelenek hitelműveleik számára igénybe venni s a proviziót oda fizetni.

Ezen most vázolt helyzettel szemben az ujonnan alapítandó osztrák-magyar banktársulat, illetőleg az osztrák kormányval és az osztrák nemzeti bankkal kötendő egyezmény lényeges haladást képez és habár a most említett bajok egyikén avagy másikon nem segít is győkelesen és azokat nem szünteti meg tökéletesen: még ezek irányában is oly határozott javításokat fog előidézni, hogy azt kicsinyleni nem szabad.

Megszünteti ugyanis mindenekelőtt még pedig végkép a nyugtalanító bizonytalanságot, melyet említettünk és helyette nem ingadozó törvényes állapotokat terem. Megállapítja a kötelezettségeket, melyeket az új társulat a nyújtandó szabadalom fejében magára vállalt, szabatosan körvonalozva, a mire az ország igényt tarthat; meghatározza az összeget, mely minden időben és minden körülmények között kizárólag Magyarországnak hitelígyényeinek kielégítésére fordítandó és a fölcsóllak számát, melyek Magyarországnak a legközelebbi években minden esetre fölláttandók. Gondoskodik arról, hogy a leszámítolási és kölcsönűzet tekintetében, Magyarországon ugyanazon szabályok érvényesüljenek, melyek Ausztriában alkalmaztatnak és hogy az elfogadott értékpapírokat és a leszámítandó váltók minőségét illetőleg Magyarország Ausztriával tökéletesen egyenjogu legyen. Biztosít az államnak oszkerű befolyást, a kormány bizalmi férfainak irányadó részvételt az igazgatásban és biztosítja a kormány közegeinek az ellenőrzés körülállan jogát. Biztosítja ezen jogokat a két államnak a tökéletes paritás alapján, nem nyújtván egy államnak sem, mint olyan, nagyobb hatalmat a másiknál, egy kormányának sem nagyobb befolyást a másiknál. Figyelembe veszi a közhit érdekeit és kitalálása helyez észszerű módosításokat, ha a tapasztalás a bankszerűleg feldozandó bankjegyek elégtelenségét mutatná ki. Kétségen kívül tehát oly helyzetet terem, mely az eddiginél nemcsak lényegesen jobb, hanem az előbb említett bajokat tekintve megnyugtatónak mondható.

A mi a bécsi piacztól való függésünket illeti, mely ellen eddig méltán panaszkodtunk, ezt az új egyezmény lényegesen enyhíti, habár nem azon mérvben, a mint ezt önk bizottsága hazánk és az ügy érdekében óhajtott. Magyarország hitelügyi nem fognak többé Bécsben kizárólag idegenek által intéztetni, kik hazánk viszonyait nem ismerik és országunk fejlődése iránt kellőleg nem érdeklődnek. Magyar igazgatóság fejezent a bírálokat kinevezni, magyar igazgatóság a rendelkezésre álló pénzümmenyiséget saját belátása szerint fölcsóllat; ez fogja az egyes elhelyezendő hitel határát megszabni. A főeknek nyújtandó hitel határát vezetése és ellenőrzése bizatik, magyar honpolgárok fognak bizonyos számú helyeket elfoglalni, úgy hogy ott a magyar külön érdekek képviselése és védelme biztosítva lesz. A bank élén álló kormánygyakorolnia. Önk bizottsága helyesebbnek találta volna ugyan, ha az igazgatóságok hatásköre tá-

Pályázati hirdetmény.

Az alattírt szolgabírói járásban, az 1876. évi XIV. t. cz. II. rész I. fejezete értelmében, az alábbi egészségügyi körökben évi 300 frt fizetés, s 50 frt lakbér mellett rendszeresített körorvosi állomásokra u. m.

1.) Uzon, Szentivány, Laborfalva, Bikfalva, Dobolló, Nyén, Márkos és Bodola községek, Uzon főhely; összesen 8997 lélek számmal.

2.) Nagy-Borosnyó, Magyarós, Szacsva, Egerpatak, Réty, Komolló, Bita, Várhegy, Kisborosnyó, Feldoboly, Lisznyó és Léczfalva községek, Nagy-Borosnyó főhely; összesen 8209 lélek számmal.

3.) Bodzaforoduló, Sztibodza, Bodzavám községek, Bodzaforoduló főhely; összesen 3843 lélek számmal.

A pályázatok **folyó évi november 30-ig**, a Háromszék-megye sepsi felsőjárás szolgabíróségéhez Kis-Borosnyó (u. p. Nagy-Borosnyó) küldendők.

Kis-Borosnyón, 1877. szeptember 29-kén.

TOMPA MIKLÓS, szolgabíró.

Üzlet átvételi jelentés.

Alólírtnak van szerencsém a n. érd. közönség becses tudomására tenni, hogy Kolozsvárt, **őtf. Csiky Lózsef**

„ifj. Csiky Lózsef”

ezég alatt fennállott és előnyösen ismert „csipke-, szalag- és női pipere” kereskedését átvettem, s azt mai naptól kezdve, saját nevemen:

„CSIKY MIHÁLY”

ezég alatt fogom kezelni.

Üzletemben nagyválasztékban kaphatók:

Fehér-, fekete- és színes blond-, valansien-, czérna- és túllangle csipkék; mindenféle selyem és bársony szalagok; női kesztyűk és lábbelik; sima és virágos blondok és túllanglek, fehér-percaillók, battiszt-clair- és organtínok; sima és virágos patyolatok és netz függönyszövetek; bál- és színházi belépők; schmisettek, gallérok és mangettek; gyermekpólák; divatos női kalapok, kalapformák és fejdíszek; moher- és hársz-kendők; nagy választékban mindenféle bel- és külföldi virágok és számos itt elő nem sorolt cikkek, melyek mind a legelső kézből lévén bevásárolva, jutányosságuk által fognak kitűnni.

(369)

(1—3)

„Izletes és finom bál ruhák!”

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Csiky Mihály.

Stein János

könyvkereskedésében Kolozsvárt megrendelhető:

A házasságtörés drámái.

Legújabb társadalmi regény, harminczkét párisi eredeti képpel.

Irtá Montépin X., francziából fordította Mártonffy Frigyes.

Ezuttal Párisba vezetjük olvasóinkat, megható de nem ríktó színekben festve az ottani társadalmi viszonyokat. Célul tűztük ki magunknak, hogy mellőzni fogjuk ezentúl a hajmeresztő, de minden belértéket nélkülöző, német ponyva-irodalmat és a franczia regény-irodalom remekait, a kitűnő és hírneves írókhoz méltó fordításban ültetjük át olvasóink számára. Jelenben a franczia napi irodalom hősné és legdivatosabb regény-írójának **Montépin Xavér**, főcímzett érdekesítő regényét mutatjuk be.

Id. Dumas Sándor és Ponson du Terrail óta, — olvasóink legnagyobb része ismeri mintkettőt, — soha regényíró nem költött oly megkapó, oly drámai hatást, soha senki nem ecsetelte az emberi szenvedélyeket oly megragadó módon, mint szerző a **Házasságtörés drámáiban**. A jó bornak nem kell özégér. Regényünk se szorult arra, hogy hajmeresztő, idegfeszítő kivonatban ecseteljük e helyen.

Ez az eljárás, melynek célja *főlcigáni az olvasó közönség képzetét* nagyon hasonlít a nagy, az aranyozott díóhoz, mely kívül csillog, de ha föltörjük, nem találunk benne magot.

Csupán annyit mondunk jelen regényünkről: kérjük olvasóinkat, vegyék meg a **házasságtörés drámái** első füzetét és kezeskedünk arról, hogy ellenállhatlan vonzalmat fognak érezni, mely a mű végeig vezetendi őket.

A házasságtörés drámái

25 krnyi füzetekben fog megjelenni. Minden előfizetőnk — de csupán határozottan kifejezett kívánatra — kap két, nagy

Olajnyomatú képet vászonra

igen díszes, széles arany keretben, teljesen elkészítve, úgy hogy azonnal falra függeszthető; még pedig:

a 10 füzetkez:

az utolsó füzetkez.

Szerelmi boldogság.**Családi boldogság.**

E képek nagysága: 61 cent. magas és 50 cent. széles.

Megrendelési feltételek:

A regény körülbelül 28 füzet fog adni, 32 művészielen készített párisi eredeti képekkel, mik a regény egyes jeleneteit ábrázolják; a szöveg nyomása tiszta és gyöngébb szem is könnyen olvashatja.

Kolozsvári előfizetőinknek a **Margit és Alice** című jutalomképeket, egyenkint 3 frt. utánfizetés mellett adjuk, mi tekintve a képek értékét, nagyon csekély ár.

Fennemlített képek darabjának bolti ára 10 forint.

E jutalomképek mindegyike könyvkereskedésben megtekinthető: **Előfizetés nem kívánatik**; ellenben a füzet ára az átvételnél teendő le. Ezekon kívül senkit se jogosítottunk föl, hogy egyéb ígéreteket tegyen.

Vidéki megrendelőinknek a kép rendelésnél oszomolási díj fejében 50 krt kell fizetniök.

Ugyanott kapható:**Gazdasági olvasmányok**

minden rendű gyakorló és tanuló gazdák számára. Összeállították: Sporzon Pál és Ebner Sándor. Ára kötve 1 frt 20 kr.

Erdély aranykora.

Irtá Áldör Imre. Ára 40 kr.

Márványszív, vagy a kalandor leánya.

Regény, irta Pierce Egan. Az 5 kötet ára 4 frt.

Párisi jómadarak.

Regény, irta Gaboriau Emil. A 6 kötet ára 4 frt 80 kr.

Tárgymutató

a döntvénytar (magyar kir. Curia semmitőszéki és legfőbb ítélőszéki osztályának elvi jelentőségű határozatai)

I—XV. folyamához.

Gyűjtötték: dr. Dárday, dr. Gallu és Zlinszky Imre.

Kötve 3 frt 60 kr.

Szemelvények görög remekirókból.

Gymnasiumok számára összeállította, magyarázó jegyzetekkel és szótárral ellátta Szamosi János. Ára 1 frt 20 kr.

(368)

(1—3)

Bethlen-Szent-Miklósok október 10-dikén reggel 10 órakor, 80 hold tölgyberek maktermése árvereztetik szabad kézből a Bruckenthal Károly-féle hitbizományi kastélyban, kikáltsási ár 120 forint, bánatpénz 10%. A disznók elhajtása előtt a bérlet ár egészen lefizetendő. Disznók hálóbélyéhez vessző illő árban.

Bedőházy János,
hitbizományi jószág felügyelő.

PÉNZ
köleszőnőket

5—6% kamatra

telekkönyvezett földbirtokra (ha nem tehermentes is) 1000 frttól kezdve a legmagasabb összegig törlesztésre, 5000 forinton felüli köleszőnőket még előnyösebb módokat mellett gyorsan eszközöl a:

a hat. eng. általános

IPAR- és KERESKEDELMi ÜGYNÖKI IRODA

Kolozsvárt,

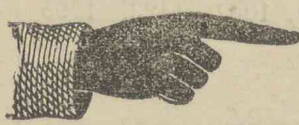
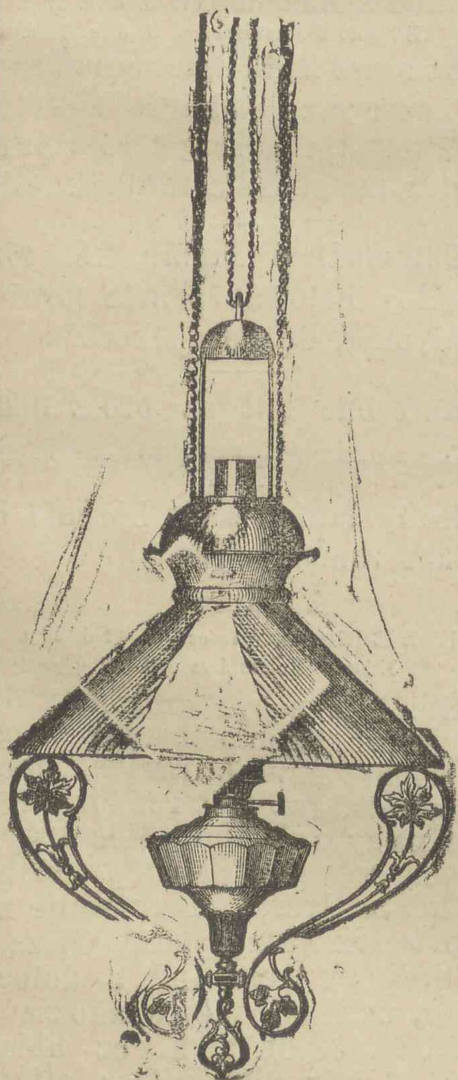
párisutca 19. sz. saját házában.

Értekezhetni posta útján, vagy személyesen naponta d. u. 1—4 óráig.

(43)

(32—*)

(363)

Nagy lámpa raktár.

CSAPÓ SÁNDOR

NAGY BAZÁRJÁBAN

főtér a „Nemzeti szálloda” alatt.

Az őszi idényre nagymenyiségben érkeztek férfi- és gyermek selyem és posztó kalapok, a legújabb divat szerint. Férfi-, női- és gyermek czipők nagy választékban.

Minden versenyt kizáró minőségben és jutányos árban.

Továbbá ajánlja gazdagválasztékú asztali, függő- és fali petroleumlámpa NAGY RAKTÁRÁT.

R. DITMÁR világhírű gyárából.

Végül vanszerencsém a n. érd. közönséggel tudatni, hogy minyen kigondolható káztartás és konyha eszközökbe, egy gazdagon felszerelt külön osztályt rendeztem be.

Vidéki megrendelések legnagyobb pontossággal eszközöltetnek.

(5—*)

Dúsválaszték nyergek, lovagló, vadász- és utazó eszközökből.